

Asse

Haute couture tussen de mais

19 september 2010

Het scheelde niet veel of er was dit keer geen Voetstukje van gekomen. Doordat... er geen wandeling was! Nu ja, die was er wel, en nog goed verzorgd bovendien, maar ik kon aanvankelijk de startplaats niet vinden. Krokegem... wie ermee bekend is mag de vinger opsteken. Ik was dat in ieder geval niet. Wonderlijk genoeg protesteerde de GPS niet toen ik dit gegeven invulde. Er werd netjes „Krokegem“ en tussen haakjes „Asse“ vermeld. Evenwel, toen ik langs de drukke baan van Dendermonde in de richting van Brussel reed, kon ik het gehucht (want dat bleek het te zijn) niet vinden. Daarenboven was men nog eens zeer spaarzaam omgesprongen met de purperen „marspijlen“ die de kandidaat deelnemers naar het begin van een wandeling moeten leiden. Zo kwam ik door Mazenzele en vanaf daar beginnen zich de heuvels van het Pajottenland reeds goed te tonen. Er is daar zoiets als een Mazelberg! Op de top daarvan, ongeveer, begint het grondgebied van de gemeente Asse. Dat was middels één van de bekende gele borden ook zo aangegeven. Maar van Krokegem was er absoluut geen sprake. Het is ook nauwelijks te vinden op één of andere kaart. Bestaan doet het wel en al lang trouwens. Het staat op de oudste kaarten vermeld als „Crokingaheim“, maar reeds op een kaart van 1827 staat de plaats vermeld als „Crakegem“.

Ik moest ergens bij een kerk zijn. In een parochiezaal. Maar toen ik reeds het centrum van Asse voorbij was zonder iets te zien als vertrekkende wandelaars of voertuigen die naar een parkeerplaats zochten, laat staan een parochiezaal, werd het me duidelijk dat het gebeuren zich niet in het midden van die gemeente zou afspelen. Indien het überhaupt doorging! Soms worden wandelingen wel eens afgelast en dat moet je dan via allerlei elektronische sluiptwegen maar zelf te weten zien te komen. Ik trof, reeds terug op weg naar huis, toch noch een purperen pijl en tegelijk ook het gele bordje met „Inschrijving“. Klaarblijkelijk was het dus daar te doen. Er stond, tot mijn verwondering, ook nog de aangekondigde kerk. Niet groot, dat niet, en een beetje afzijdig wegens de nogal grote parking er vlakbij. Maar hoera! Ik was er.

Krokegem

Eigenlijk is het aan een Nederlander te danken dat er in Krokegem een wandeling kon vertrekken. Tenminste toch aan iemand die oorspronkelijk uit Nederland kwam. Tot in 1949 gingen alle Krokegemenaren trouw naar de St-Martinuskerk, de hoofdkerk van Asse. Dat kostte altijd slijtage aan de schoenen en natte pakken en kou lijden wanneer het weer slecht was. Daaraan werd wat gedaan toen het „Kerkske van Krokegem“ er kwam en het gehucht een „kapelanij“ werd en als een zelfstandige parochie fungeerde. De tweede zielenherder hier was Eerwaarde Heer Gerard Brocatus, van Nederlandse afkomst. Onder zijn impuls werd de parochiezaal gebouwd waar we nu moesten inschrijven. Hij werd opgevolgd door enkele voormalige missionarissen uit het eveneens voormalige Belgische Congo en de kerk werd vernieuwd, aangepast en uiteindelijk volledig afgewerkt. Waarna kardinaal Danneels persoonlijk hier wat wijwater kwam sproeien. Dat moet in betere tijden geweest zijn want tegenwoordig weet de man, naar eigen zeggen, nergens meer van. Merkwaaardige kerkschatten heeft het kerkje niet. Het is daarvoor te nieuw maar er is toch iets merkwaaardigs te zien. De patrones van de parochie is, let even op, „Het onbevleete hart van Maria“. In de kerk, links vooraan staat het beeld van Onze Lieve Vrouw van

Fatima. Dat beeldje komt ook rechtstreeks uit Fátima. Het was oorspronkelijk bedoeld om in de Basiliek van Koekelberg te pronken maar het was te klein voor dat megalomane bouwsel en zo kwam het hier terecht. Fátima, voor degenen die het niet zouden weten, is een plaats in Portugal waar de heilige Maagd Maria herhaaldelijk aan drie herderskinderen is verschenen. In 1917. De verschijningen van Maria werden voorafgegaan door drie bezoeken van een engel. Op 13 mei zou Maria zelf voor de eerste keer aan de kinderen verschenen zijn en beloofd hebben elke maand opnieuw op de dertiende te zullen verschijnen. Ze riep de kinderen op om boete te doen en offers te brengen met het doel lijdende zielen uit het vagevuur te helpen en te bidden voor de bekering van zondaars, opdat zij niet naar de hel zouden gaan. De kinderen snoerden zichzelf daarop in met stevige korden en zagen af van eten en drinken op bijzonder warme dagen. Ook droeg Maria hen op iedere dag de Rozenkrans te bidden wat zou leiden tot innerlijke en algehele vrede. Het moet zijn dat die hemelbestormingen niet volstonden want bij mijn weten leven we nog steeds in een allesbehalve vreedzame wereld. „Vreetzaam“ misschien wel, maar dat woord komt in het Portugees niet voor. Ik heb het nagekeken. In ieder geval, Fátima werd een druk bezocht bedevaartsoord en het kapelletje waar de verschijning om gevraagd had, is een gigantische kathedraal geworden. Twee van de herderskinderen hebben niet lang kunnen getuigen over hun ervaringen want ze stierven al een paar jaar later aan de Spaanse griep. Van je burens moet je het hebben! De derde, een vrouw, toen natuurlijk nog een meisje, ging later in het klooster en is 98 jaar oud geworden.

Asse

Asse (oude spelling "Assche") is een Belgische gemeente in Vlaams-Brabant. Er wonen daar ruim 29.000 mensen, die Assenaren worden genoemd. Het lokale dialect is het Asses. Naast Asse zelf omvat de gemeente de deelgemeenten Bekkerzeel, Kobbegem, Mollem, Relegem en Zellik. Merk wel dat Krokegem in dit verhaal niet voorkomt! Maar dat kan je net zo goed ook zeggen van Asbeek, Asse-Terheide en Walfergem. Deze laatste zijn ook allemaal slechts gehuchten.

De sticker van de organiserende wandelclub met de Sint-Martinuskerk

De beschermheilige van Asse is de Heilige Martinus. De kerk is dan ook aan die heilige gewijd.

De gemeente ligt eigenlijk in een grensgebied. Afhankelijk van de bron wordt de plaats gerekend tot de streek van de Brabantse Kouters of tot het Pajottenland.

Asse werd waarschijnlijk al bewoond door de Nerviërs. Dat was een Belgische volksstam die ten tijde van de verovering door Julius Caesar in het noorden van Frankrijk en het zuiden van België woonde, zo ongeveer tussen de Schelde en de Sambre. De stam controleerde een belangrijke sector van de grote handelsweg van Keulen naar Amiens. Vanaf het midden van de eerste eeuw verbond een Romeinse heirbaan Asse met de Nervische hoofdstad Bavay dat toen nog Bagacum Nerviorum heette. In Asse moet er een Romeins legerkamp geweest zijn.

Er zijn alleszins talrijke archeologische vondsten gedaan, die er op wijzen dat Asse een belangrijke Romeinse buitenpost was. Zo zijn er in 2007 overblijfselen van een pottenbakkerij gevonden. Met goed bewaarde resten van ovens, een hoopje misbaksels en een bijgebouw. Begin 2008 werd er een deel van een Romeinse weg blootgelegd, die waarschijnlijk een straat van een kleine dorpskom vormde.

Het heeft zo zijn nadelen gelegen te zijn op het kruispunt van handelswegen en een belangrijk militair-strategisch knooppunt te zijn. Daardoor werd Asse doorheen de geschiedenis meermaals door invallende legers bezet en ook herhaaldelijk gebrandschat.

Trekplasters

De wandelclub die hier de trajecten had uitgetekend waren „De Trekplasters“ uit Zellik. Die

„trekploster“ is het dialect voor een „trekpleister“. Volgens de heer Van Dale, met de hoge BMI, zijn er diverse verklaringen voor dat woord. Het kan ofwel een pleister zijn bestemd om de huid te openen, om etter te veroorzaken, een blaartrekkende pleister. Ofwel, figuurlijk, iets dat iemand telkens weer naar een bepaalde plaats trekt. Bijvoorbeeld een toeristische trekpleister. Het kan ook een beminde of geliefde zijn. Dat is dan wel schertsend bedoeld. En als laatste betekenis blijkt het ook in sommige gewesttalen iemand te zijn die ergens lang blijft zitten. Een plakker, dus. De wandelaars uit Zellik hebben er nog een verdere bodem weten aan toe te voegen want dat „trekken“ slaat dan allicht op het door den lande trekken wat een wandelaar nu eenmaal doet. Misschien dat ze bij die wandelclub ook met een natte vinger te lijmen zijn en gemakkelijk ergens blijven plakken, ik zou het verder niet weten.

Doolhoven

Indien er op deze tocht een bepaalde plant, een gewas, overheersend aanwezig was, dan was het wel de *Zea mays* ssp. *mays*. In bredere kring beter bekend als mais of maïs. Dat gewas is in deze tijd van het jaar praktisch volgroeid, dus meters hoog. Zodat men langs de paden en paadjes niet zelden tussen twee muren ervan moest stappen. Het was op deze wandeling zelfs zo dat de pijltjes op een bepaald punt resoluut wezen naar een veld waar we zonder meer doorheen moesten. Het bleek dat er inderdaad een smal, kronkelig paadje dwars over een akker bestond. Een paadje dat hier, en elders, wel eens glad kon zijn door de aanwezigheid van blauwe algen die een slijmerige laag vormden op de grond. Een resultaat van de schrikkelijke overbemesting die hier werd toegepast. Landbouwers claimen met de natuur te werken maar eigenlijk is het precies dat wat hen het minste interesseert! Belangstelling bestaat enkel voor HUN natuur. Dus die planten die geacht worden nuttig en nodig te zijn. De rest wordt genadeloos uitgerukt, verbrand of vergiftigd. Tussen de maisstengels stond dan ook niet het minste pijltje „onkruid“. Het zal waarschijnlijk een moeilijke coëxistentie blijven tussen groene jongens (en meisjes) en de agrarische sector. In elk geval belette dit graan, afkomstig uit Midden-Amerika en behorende tot de Grassen (!), dikwijls een ruimere kijk op het landschap. Het zal uiteraard wel niet te vermijden zijn.

Dit was echt wel het te volgen pad!

gels stond dan ook niet het minste pijltje „onkruid“. Het zal waarschijnlijk een moeilijke coëxistentie blijven tussen groene jongens (en meisjes) en de agrarische sector. In elk geval belette dit graan, afkomstig uit Midden-Amerika en behorende tot de Grassen (!), dikwijls een ruimere kijk op het landschap. Het zal uiteraard wel niet te vermijden zijn.

De aangeklede watermolen

De organisatoren van de wandeling hadden hun best gedaan om ons, wandelaars, zoveel mogelijk over ongebaande wegen en paadjes te sturen, heuvel op en heuvel af. Een lofwaardig streven. Al was de „beschaving“ dan nooit erg veraf. Wat zich wel eens kenbaar maakte doordat drukke verkeerswegen moesten gekruist worden („dwarsen“ volgens wat er steevast op de bordjes staat) en dat verkeer bleef ook heel lang goed hoorbaar. Niets aan te doen.

Bij het begin van de wandeling werd ik al snel over een militair terrein gestuurd. Niet erg indrukwekkend maar wel bijzonder rommelig. Het militaire karakter maakte zich enkel kenbaar door een wildgroei aan antennes. Zowel op een hoge mast als op het dak van een gebouw. Sommige types antennes had ik nog niet eerder gezien en ik mag toch zeggen dat dergelijke dingen onveranderd mijn aandacht trekken. Wat verder ook mijn aandacht

Wie kan dit lezen?

trekt, het mag bekend zijn, zijn molens van allerlei soort. Op deze toch ging ik ook aan eentje voorbij. Al wist ik het niet! Wat ter plaatse voor mij het eerste in het oog liep, was een soort beeldmerk, een embleem, een logo, noem het zoals je wil, waar ik eigenlijk niets kon van maken. Dichterbij

gekomen ontwaarde ik ook een naam, dit keer in leesbare tekens. En die naam die liet wel een belletje rinkelen: Kaat Tilley. Een Vlaamse mode-ontwerpster. En niet eentje van de minste, let wel. Ze is oud-studente van de ondertussen bekende Antwerpse mode-academie. Ze studeerde daar cum laude af met als thema voor haar eindcollectie „Mahler and Venice“. Ze creëert vooral romantische tot sprookjesachtige kleding. Ik kan er niet over oordelen maar naar het schijnt zweeft haar werk tussen mode en kunst. Tijdens haar middelbare schooltijd studeerde ze aan Sint Lucas in Brussel en leerde daar schilderen. Uiteindelijk koos ze voor de richting mode-ontwerpen omdat daar naar eigen zeggen meer nood is aan communicatie. Iets wat ik me perfect kan voorstellen want wat mij betreft moet er telkens wat uitleg bij de strapatsen van de mode-ontwerpers. Zoals het heet kleepte ze, onder anderen, Diana Ross, Barbra Streisand, Naomi Campbell, Melanie Griffith en Halle Berry. Voor een deel voor mij illustere onbekenden. Ik pleeg dan ook dat modegedoe te klasseren onder het hoofdje „luchtbakkerij“. Maar die uitlating is geheel voor mijn eigen rekening. Ook barbarij moet enigszins gecultiveerd worden. Wat ik wel weet is dat het maar goed is dat La Campbell werd aangekleed. Het meisje is zo graatmager dat ze beslist erge kou zou geleden hebben indien niet bekleed met enig ander weefsel dan dat van haar zelf.

Mevrouw Tilley bewoont een goed afgeschermd riant goed dat ook nog eens een watermolen blijkt te zijn. Al was er dan vanop het pad niets van te zien. Het gaat hier om de Watermolen van Asbeek. Die ook nog de Campomolen of Compomolen wordt genoemd. Volgens mijn documentatie was de Campomolen vroeger de Onderste Watermolen. Vermoedelijk gebouwd ter vervanging van de Overste Watermolen. Tja... Ooit moet de molen een leen geweest zijn van de hertogen van Brabant. Later werd de molen geschonken aan de abdij van Affligem. Na de godsdiensttroebelen van 1614 kwam de onderste watermolen in handen van de familie de Cotereau, heren van Asse.

Het gebouw mag dan een heel lange geschiedenis achter zich hebben, ooit stond deze molen aan de spits van de technische ontwikkelingen. Rond 1880, of volgens andere bronnen het begin van de 20e eeuw, werd hier een Girard-turbine (merk Hercule-Progrès) geplaatst. Iets wat heel zeldzaam is in Vlaanderen. Kenmerkend voor deze turbine waren de aanvoerbuis die niet minder dan 1000 liter per seconde aanvoerde (!), de waterkamer in gietijzer en plaatstaal, het ingebouwde regelmechanisme en de gietijzeren stator en rotor. Het waterverval bij de molen bedraagt ongeveer 5 meter.

Rond 1900 werd niet enkel meer op waterkracht vertrouwd maar werd er voor het malen een elektromotor van Heemaf uit Hengelo geplaatst. Niet alles van de inrichting is bewaard gebleven. Nog slechts twee maalstoelen en een buil. Dat laatste heeft de molen zich niet gevallen maar het is een inrichting om meel te builen zodat het bloem wordt.

Het gebouw vertoont nog de uiterlijke kenmerken van een watermolen. De watermolen met inbegrip van het molengebouw, de volledige uitrusting, het woonhuis, het bakhuis, de bypass met toebehoren en vooral de verdeel- en sluiswerken werden als monument beschermd. Zoals gezegd is het nu een woonhuis en niet voor het publiek toegankelijk.

Hop(sa)

Op een driehoekje grond bij het onderkomen van de modekoningin was er een verwaarloosd hopveldje te vinden. Het enige dat ik op deze wandeling heb gezien! Nochtans was eertijds deze teelt hier in de streek zeer verspreid en navenant belangrijk. De hop (*Humulus lupulus*) is een plant uit de hennepfamilie (Cannabaceae). In tegenstelling tot andere vertegenwoordigers uit dit plantengeslacht is de hop niet illegaal. Een stof uit de bloem van de vrouwelijke plant wordt namelijk gebruikt als bestanddeel van bier. In Vlaanderen werd hop verbouwd in de streek rond Aalst, hier rond Asse waar de laatste hoppeboer verdween in 2003 en verder in West-Vlaanderen. Op min of meer grote schaal komt de teelt namelijk nog voor in de Westhoek rond Poperinge (waar van „hommel“ wordt gesproken). Door de sterke concurrentie van het buitenland neemt het areaal gestadig af. De Belgische hop is voornamelijk bitter, terwijl hop uit Bohemen fijner, aromatischer is.

In Nederland werd vroeger ook hop verbouwd, bijvoorbeeld op de zandgronden in het noordoosten en in Brabant. In dat laatste geval is er niets meer van overgebleven behalve wat plaatsnamen die er nog naar verwijzen.

Hop is één van de snelst groeiende planten in het hele plantenrijk. Een gemiddelde groeisnelheid van 10 cm per dag is geen uitzondering! In een laagbouwcultuur laat men de planten groeien tot zo'n drie meter. Op een hoogbouwplantage is circa 8 meter mogelijk. Een plant kan zo'n twaalf tot twintig jaar oud worden.

Een nieuwe toepassing voor de hopteelt zijn de hopscheuten. De scheuten, vergelijkbaar met taugé en alfalfa, worden gestoken op het ogenblik dat ze nog onder de grond zitten, en worden beschouwd als een delicatessen. Ze moeten rauw gegeten worden en niet kaptgekookt zoals sommige vreetpausen ons willen laten geloven. Zelf heb ik de smaak nooit ervaren maar het schijnt dat de scheuten een lichte nootsmaak hebben. Jaarlijks pronken hoppescheuten op de spijskaart van vele restaurants in en om Asse. Er is ook een jaarlijkse hopmarkt en talrijke verenigingen hebben een naam die naar het hopverleden verwijst.

De hop komt ook als wilde plant voor en dat kan voor een complicatie zorgen bij de teelt van de „tamme“ hop. De kracht van de werkzame stof neemt namelijk sterk af zodra de vrouwelijke bloem is bevrucht. Daarom worden in teeltgebieden tot op vele kilometers van de hopvelden alle mannelijke planten, ook de wilde, zo snel mogelijk verwijderd.

Hopextract is naar het schijnt rustgevend en slaapverwekkend en het wordt met dit doel soms in thee verwerkt. Ook wordt het beschouwd als versterkend voor de maag. Niettemin hadden de stoffen in de rijpe hobbellen soms negatieve effecten op degenen die vroeger de bellen met de hand plukten. Er waren al eens klachten over de „hopplukkersziekte“. Ze bestonden uit verschijnselen als hoofdpijn, ademhalingsklachten en huidirritatie. Dus iemand die de dag na het te overvloedig consumeren van bier over hoofdpijn klaagt, kan het nog altijd aan de hop wijten.

Met zo'n verleden kon het niet anders of er volgde wel één of ander feest uit. Dat zijn hier in Asse de Hopduvelfeesten. Het is een tweejaarlijkse gebeurtenis. De feestelijkheden met optredens, braderie en zo meer duren drie dagen. Nochtans is de aanleiding allesbehalve feestelijk. De Hopduvel is het symbool voor de stormwind die eind augustus lelijk te keer kan gaan en die tot de jaren zeventig van vorige eeuw de talrijke hoplochtingen die de streek van Asse-Ternat rijk was, veel schade toebracht. Door hun extreme lengte waren de hopranken ook kwetsbaar en een flinke wind kon ze tegen de vlakte slaan. De Hopduvel was dan aan het werk geweest. Ondanks zijn ontegensprekelijke, kwalijke reputatie, kreeg de Hopduvel een standbeeld in Asse op het marktplein. Daar waakt hij al sinds 1986 met een Duvel-bierglas in de hand. Elk keer op de vooravond van de feesten wordt het glas gevuld.

Restant van het Kolenwoud

De wandeling was zo bemeten dat er een flink stuk van het Kravaalbos werd doorkruist. Dat bos is één van de laatste bossen die ten noordwesten van Brussel nog overgebleven zijn. Het is op zich nog een restant van een vroeger oerbos: het Kolenwoud, dat in Latijnse kronieken Silva Carbonaria werd genoemd. Het strekte zich uit in Gallië vanaf Brabant tot Picardië en het bedekte eens heel het middendeel van wat nu België is. Het huidige Zoniënwoud, het Hallerbos, het Buggenhoutbos, het Heverleebos, het Neigembos, het Meerdaalwoud en het bos van La Houssière zijn er verder alle nog restanten van.

De totale oppervlakte van het Kravaalbos bedraagt ongeveer 80 hectare. Het bos zelf plus zijn onmiddellijke omgeving is zo'n 180 hectare groot en is beschermd door een Koninklijk Besluit.

Het Kravaalbos bestaat uit verschillende delen: het Herenbos of noordelijk gedeelte is gelegen op het grondgebied van Baardegem, het Armenbos is het westelijke gedeelte en dat ligt in Meldert (Aalst) een ander deel behoort tot de gemeente Asse en tenslotte de Vogelzang of het oostelijk gedeelte dat helemaal in Asse ligt. Het is het centrale gedeelte dat

Een stukje Kravaalbos

aan het bos zijn naam heeft gegeven. „Kra-
vaal“ betekent eigenlijk „steenvallei“. Die
naam is er niet zomaar gekomen. In de mid-
deleeuwen kreeg het bos grote bekendheid
omdat er zandsteen werd ontgonnen. De
zandsteen werd gevonden in het grondwater
en hij moest, eenmaal aan de lucht blootge-
steld, vlug bewerkt worden om niet te hard te
worden. De stenen werden via de Dender
naar heinde en ver vervoerd. Onder andere
de Sint-Martinuskerk te Aalst en de Onze-
Lieve-Vrouw-kathedraal in Antwerpen wer-
den ermee gebouwd.

In de 16^e eeuw reeds raakten de groeven uit-
geput. Nu staat op het dorpsplein te Meldert
een groot stuk zandsteen als herinnering aan
wat vroeger rijkdom bracht. Al was het dan
vooral de abdij van Affligem die daarvan pro-
fiteerde. Veel meer dan de lokale bevolking.
Het hoogste punt van het Kravaalbos ligt op
ongeveer 75 meter boven de zeespiegel, het
laagste punt op circa 35 meter.

Het bos is privébezit. Dankzij de goodwill van
de eigenaars zijn grote delen van het bos

echter toegankelijk voor het grote publiek. Een gedeelte van het Kravaalbos is in het ge-
westplan bepaald als natuurgebied, een ander gedeelte is natuurreservaat met weten-
schappelijke waarde en moet in zijn huidige staat bewaard blijven. De vijver en het bron-
nengebied werden voor het publiek afgesloten. Een maatregel die nodig is om de oeverge-
wassen te beschermen. De rijkdom van dit ongestoorde bostype wordt in de hand gewerkt
door precies de aanwezigheid van dit bronnengebied en er zijn op deze plaats dan ook
een dicht elzenbos, talrijke wilgen en een lage begroeiing van waterminnende planten te
vinden.

Het Kravaalbos is een zogenaamd zwerfbos. Wat betekent dat de meeste bomen zaadbom-
men zijn. Die zichzelf daar dus gezaaid hebben. In het eigenlijke bos, dat in de oorlogsja-
ren zeer te lijden had door het omkappen van vele bomen, heeft de mens sterk ingegrepen
en werden de tamme kastanje, de es en de Amerikaanse eik aangeplant. Hier bestaat de
ondergroei vooral uit braam, zachte witbol en adelaarsvaren. De adelaarsvaren is echter
een beruchte plant die omwille van zijn sterk ontwikkelde wortels verstikkend werkt op an-
dere planten die zich willen vestigen. De boshyacint en de zachte witbol kunnen zich ech-
ter handhaven doordat zij hun bladeren ontwikkelen nog voor dat zij door de adelaarsva-
ren worden overdekt. Van de oorspronkelijke vegetatie resten alsnog valse salie, lijsterbes,
dalkruid, lelietje-van-dalen, de bosanemoon en nog enkele andere soorten.

Het Kravaalbos is ook een gebied waar de buizerd en de ransuil overwinteren. In de kruid-
laag broeden vooral kleine zangvogels zoals fitis en tijtjaf.

Enkele jaren geleden zijn er zelfs een paar vossen waargenomen. Het schijnt dat er ook
herten huizen maar die uiterst schichtige dieren laten zich natuurlijk maar zelden zien. En
al helemaal niet nu een bende wandelaars door het bos aan het stampen was. Waarvan
sommigen nog eens vergezeld waren van honden.

Feest

Ze weten in Asse en omgeving wel wat feesten is. Niet enkel de Hopduvel ontbindt er zijn
duivels maar in de woonplaats van Kaat Tilley, Asbeek, is er ook een festival te beleven.
Nu zijn tijdens de zomer allerlei festivals allesbehalve een zeldzaamheid en elk heeft een

eigen reputatie. Rock Werchter is het grootste festival van België, Dour het smerigste, Dra-router het properste. Maar het vreemdste festival van het land wordt in Asbeek georganiseerd. Dat is het nationale draaiorgelfestival. De laatste keer dat er over de radio een streepje draaiorgelmuziek te savoureren was, was in de jaren negentig van vorige eeuw. Toen scoorde de Vlaamse groep Sha-Na een hitje met het nummer „De Orgelman“. Een stukje poëzie met een zeer doorwrochte tekst als: „En hij gaat maar door. Zijn vrolijk lied, dat verveelt je niet.“ Dat moet wel cultuur zijn, als ik me niet vergis.

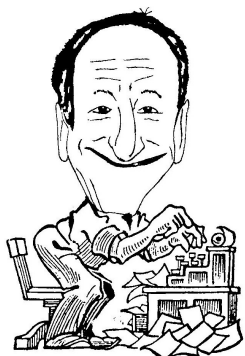
De organisator tracht allerlei bekende en minder bekende figuren en orgels aan te trekken zodat er in een eerdere uitgave toch wel achtentwintig orgeldraaiers hun kunst en kunde toonden.

Het is misschien niet echt bekend maar België heeft een rijke geschiedenis als draaiorgelland. De voorlopers van het draaiorgel, de cilinderorgels, werden hier op het einde van de achttiende eeuw gebruikt om, je raadt het nooit... om vogels te leren zingen! Die kleine orgels konden echter maar een beperkt aantal noten spelen en ze herhaalden telkens opnieuw hun melodietje. Iets als een ouderwetse speeldoos. Ook wat de gebruikte techniek betreft. Op het einde van de negentiende eeuw werden draaiorgels gebouwd op basis van de techniek van de weeftoestellen van Jacquard. Met een soort boeken van geperforeerde kaarten. Daarop begon het draaiorgel aan zijn verovering van Europa.

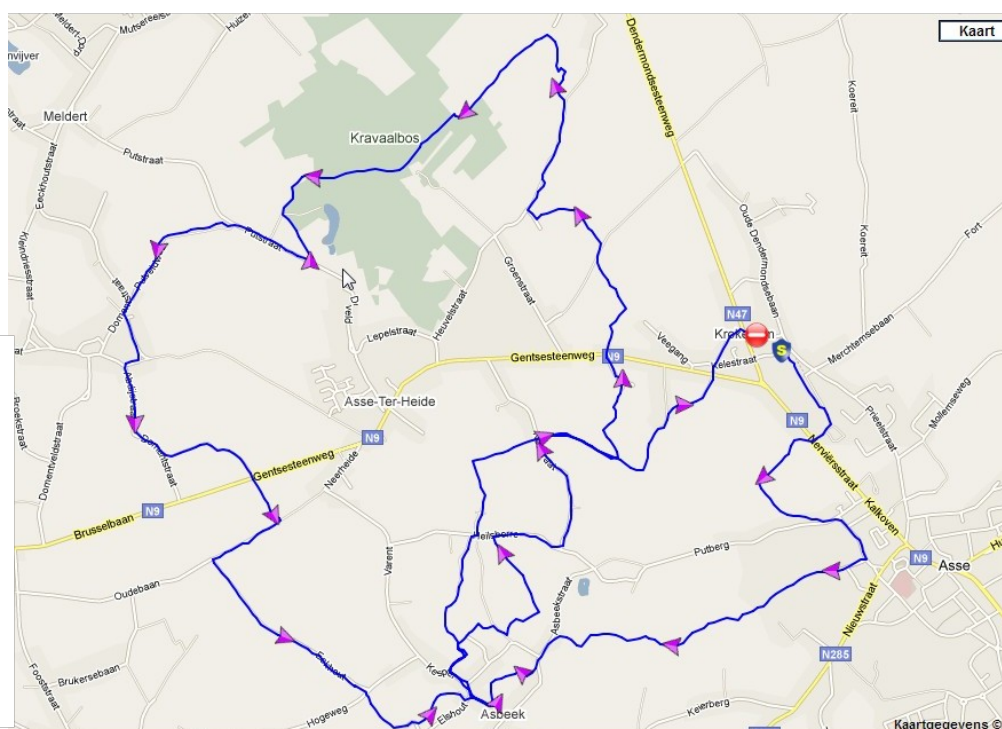
Vooraf begin twintigste eeuw, tot in de jaren veertig, brachten de draaiorgels de Vlaamse jeugd aan het dansen. Het draaiorgel stond garant voor feeststemming en het werd dan ook vaak bovengehaald tijdens kermissen en volksfeesten. Bovendien telde België enkele erg bekende constructeurs van draaiorgels. Vooral de naam van de Antwerpse bouwer Mortier is ter zake nog steeds een begrip. Door de opkomst van de jukeboxen en de platenpelers raakte het draaiorgel bijna volledig vergeten. De organisator van het festival in Asbeek wil de teloorgang van dit stukje cultureel patrimonium stoppen.

Het kon niet missen: ook Kaat Tilley werkt mee aan de festiviteiten. Zij heeft al eens, speciaal voor het festival in Asbeek, een draaiorgel beschilderd en dat aan den volke getoond.

Het was, alles bij elkaar, een niet onaardige wandeling. Een hernieuwde kennismaking met deze streek die me wel bevalen is want er werd, ten dele, weer een andere punt van de landschapskoek aangesneden. En dat houdt nu eenmaal de aandacht levendig.

© Michel Christiaens

De track van deze wandeling. 21,5 kilometer lang.